

WAT TRIPARTITE VERANKEREN?

Om maar met de deur in huis te vallen. In de Industrie is de achteruitgang van het ledenbestand nog groter dan het landelijk gemiddelde. In 1980 was nog 11,4 procent van het ledenbestand te vinden in de leeftijdsgroep 16 tot en met 24 jaar (in totaal 34.513 jongeren). In 1986 is dat 5,8 procent geworden (nog maar 12.164). Bij Fokker Bedrijf Ypenburg, waar ik werk, is het percentage jonge leden iets groter (zeven procent) maar hun aantal is zó klein, dat dit percentage snel gewijzigd zou kunnen worden. Verreweg de meeste leden zijn te vinden in de categorie die van jongs af aan en van huis uit lid zijn. Vaak nog door hun vader of moeder lid gemaakt.

Tot zover de cijfers. Wat betekent dit nu? Betekent het dat de 'traditionele organisaties van de arbeidersbeweging, zoals partijvorming en de grote vakbonden' niet meer toereikend zijn, zoals Gerard Donkers in feite betoogt in zijn bijdrage in het vorige nummer van Solidariteit? De oorzaak van en de oplossingen voor de enorme teruggang worden vaak gezocht in subjectieve factoren. De FNV heeft 'de nieuwe werknemer' ontdekt. Gerard Donkers geeft als één van de mogelijke oplossingen: we moeten 'op een nieuwe, open en gezellige manier met elkaar samen werken en knokken'. Ook Mari Martens gaat in zijn bijdrage in Solidariteit enigszins die kant op wanneer hij schrijft: 'je hoeft (bij de Jongerenbeweging, KZ) geen moeilijke notaas te bespreken, je hoeft niet met van alles en nog wat rekening te houden als je een actie organiseert ('de economie' van het land bijvoorbeeld)'.

TERUGWIJKEND BELEID

Volgens mij is de belangrijkste oorzaak de economische crisis en haar gevolgen en het ontoereikende antwoord van de bondsleiding daarop. Men gaat uit van de bestaande situatie en legt bij voorbaat het hoofd in de schoot. Nergens wordt dit duidelijker verwoord dan in het voorwoord van het concept bondswerkplan 1986-1987 van het bondsbestuur van de Industriebond FNV: Ten aanzien van de grote problemen werkloosheid en sociale zekerheid is onze eigen kracht in zekere zin beperkt, omdat op deze terreinen overheid en werkgevers duidelijk hun stempel drukken. Naar verwachting zal het huidige kabinet de herstructurering van de sociale verzekering snel tot uitvoering brengen. En dat terwijl deze wetgeving in onze optiek fundamenteel fout is en dus gewijzigd zou moeten worden.

De werkloosheid wordt niet bestreden door minimumlonen te verlagen of het begrip passende arbeid aan te scherpen, maar door gezamenlijk een verantwoorde economische groei na te streven, samen met een effectieve herverdeling van arbeid. Daarvoor hebben we afspraken met de werkgevers nodig; daarvoor is het nodig deze afspraken tripartite te verankeren.'

EIGEN KRACHT OPBOUWEN

Als je dit zo leest, zou je kunnen konkluderen dat de oude vakbondsstructuren inderdaad hebben afgedaan. Toch is het harder nodig dan ooit om deze oude structuren open te breken en te gaan gebruiken. Als er niet snel (kleine) successen behaald worden waardoor het zelfvertrouwen in de eigen kracht weer kan toenemen, ziet het er ook niet best uit voor de strijd voor verdergaande eisen. Het is dus niet genoeg om te zeggen dat de vakbondsleiding onze belangen verkwanselt of het weer erg slecht doet. Op dit moment liggen de krachtsverhoudingen zó, dat er (nog) geen oppositie binnen de vakbonden bestaat die krachtig genoeg is om het beleid serieus te beïnvloeden. Hoe kunnen we die oppositie versterken? Niet door steeds harder te gaan roepen en tegelijkertijd steeds nadrukkelijker aan de zijlijn blijven toekijken hoe de laatste resten van de nederlandse arbeidersbeweging in de pan worden gehakt. De bond moet op de bedrijven en instellingen versterkt worden. Op al te veel bedrijven is er nauwelijks nog een band tussen werkvloer en kadergroep of OR. Men houdt zich alleen bezig met 'belangrijke zaken', het zogenaamde 'bijsturen' van het

ondernemersbeleid. Waar over het algemeen niets op te winnen is, omdat er niet uitgegaan wordt van de, eventuele, eisen aan de basis. Tegelijkertijd wordt er ook niets gedaan aan de dagelijkse 'baalpunten', waar wèl en vaak vrij eenvoudig en veel direkter, iets te winnen valt. Dit betekent natuurlijk niet dat we ons niet meer bezig moeten houden met het beleid van de ondernemer, maar wel vanuit een ander uitgangspunt en een andere positie.

EEN PAAR VRAGEN

Afgezien van dit, hier nog niet helemaal uitgewerkte, standpunt had ik nog een paar ideeën, waarvoor ik helaas geen tijd en ruimte meer heb. Ik wil ze toch even kort noemen:

Niet alleen de vakbeweging, maar ook andere bewegingen hebben nauwelijks resultaten geboekt (ook de 'kraakbeweging' niet, waar bestaat die eigenlijk buiten Amsterdam als beweging?). Dus het vertrouwen in grote bewegingen wordt nergens gevoed.

Het is alles oppervlakkigheid wat de klok slaat. Zeker onder jongeren is weinig te merken van serieuze aandacht voor theorie of politieke discussie. Bewegingen hebben over het algemeen zeer weinig diepgang.

Je hoort wel eens beweren dat we uit moeten gaan van eigen 'kultuurvormen' van jongeren. Ik zou weleens willen weten wat daarmee bedoeld wordt (anders dan een ander uiterlijk).

Ik neem ook een toegenomen individualisme waar. Afgezien van allerlei andere oorzaken, zou dit ook niet verklaard kunnen worden doordat er veel minder kinderen per gezin of ouder zijn dan pakweg twintig jaar

REAKTIES OP THEMA 'JONGEREN EN VAKBEWEGING' IN NR. 20

Solidariteit

geleden? Het zou kunnen zijn dat zij een beter leven hebben (bijvoorbeeld meer eigen ruimte, wij woonden met elf mensen in vier a vijf kamers, nu heeft men meestal al een eigen kamer). Misschien dat daardoor ook de noodzaak voor een zelfstandig bestaan buiten het ouderlijk huis minder noodzakelijk wordt gevonden, óók door de jongeren zelf.

KOEN ZONNEVELD
(voorzitter Blg Fokker
Ypenburg, kaderlid
Industriebond FNV)